

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 maja 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z 7 kwietnia 2017 roku, odmówił ponownego ustalenia kapitału początkowego C. M. (znak: (...)-2016). Organ rentowy stwierdził, iż przedłożone zaświadczenie, z wykazanymi wynagrodzeniami zastępczymi, nie może zostać uwzględnione w celu obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego. Wskazano również, że przedłożone wynagrodzenie zastępcze ze (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, wykazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 3 kwietnia 2017 roku nie zostało uwzględnione w podstawie wymiaru kapitału początkowego, ponieważ okres pracy na budowie eksportowej od 24 lipca 1989 roku do 31 grudnia 1989 roku nie został potwierdzony świadectwem pracy z firmy, w której zatrudniony był wnioskodawca. Ponadto, brak jest możliwości przyjęcia wynagrodzenia zastępczego za okresy od 27 kwietnia 1990 roku do 30 czerwca 1991 roku oraz od 22 lipca 1991 roku do 31 grudnia 1998 roku, gdyż w powyższym okresie wnioskodawca był pracownikiem Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o. o. w K., które kierowało go do pracy na budowie eksportowej. Za wyżej wskazane okresy należy zatem przedłożyć stosowne zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, od którego odprowadzono składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce za czas pracy na eksporcie. Organ rentowy podkreślił, że decyzją z 30 czerwca 2016 roku, za okres pracy na budowie eksportowej w spółce (...) przyjęto przeciętne wynagrodzenie.

(decyzja – k. 46 akta ZUS)

Odwołanie od decyzji z 31 maja 2017 roku złożył C. M. zaskarżając je w całości. Skarżący wniósł o zmianę decyzji poprzez uwzględnienie do ustalenia wartości kapitału początkowego wysokości wynagrodzeń zastępczych, co znajduje potwierdzenie w załączonej do odwołania dokumentacji. Wnioskodawca podniósł, że otrzymywał wynagrodzenie walutowe w Spółce Przedsiębiorstwo (...) z siedzibą w K. – początkowo wypłacane w rublach, a następnie w dolarach. Ubezpieczony podkreśla, że był kierowany do pracy na budowie eksportowej i wskazane wynagrodzenie walutowe otrzymywał w okresach od 24 lipca 1989 roku do 31 grudnia 1989 roku, od 27 kwietnia 1990 roku do 30 czerwca 1991 roku oraz od 22 lipca 1991 roku do 31 grudnia 1998 roku.

(odwołanie – k. 2 – 4)

Decyzją z dnia 24 lipca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., na podstawie załączonych do odwołania dokumentów, ponownie ustalił wartość kapitału początkowego C. M. na dzień 1 stycznia 1999 roku w wysokości 169.041,29 zł. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 111,73 % przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową ($111,73 \% \times 1220,89 \text{ zł} = 1364,10 \text{ zł}$).

Do podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęte zostały wynagrodzenia z kolejnych 10 lat kalendarzowych, tj. 1980 – 1989. Za poszczególne lata uwzględniono następujący dochód:

- za 1980 rok – 82.594,00 zł

- za 1981 rok – 88.050,00 zł

- za 1982 rok – 119.451,00 zł

- za 1983 rok – 179.238,00 zł

- za 1984 rok – 206.013,00 zł

- za 1985 rok – 234.450,00 zł

- za 1986 rok – 411.317,00 zł

- za 1987 rok – 402.890,00 zł

- za 1988 rok – 811.012,00 zł

- za 1989 rok – 3.346.873,00 zł

Przedmiotową decyzją do stażu pracy zaliczono okres pracy na budowie eksportowej od 24 lipca 1989 roku do 31 grudnia 1989 roku oraz przyjęto za powyższy okres wynagrodzenie zastępcze wykazane na zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 3 kwietnia 2017 roku.

(decyzja – k. 60 – 61 akta ZUS, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 62 akta ZUS)

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy podkreślił, iż z uwagi na załączenie nowych dokumentów, które dotychczas nie były znane w sprawie, po przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym z zakładem pracy, 24 lipca 2017 roku wydana została nowa decyzja, którą ponownie ustalono wysokość kapitału początkowego wnioskodawcy. Do stażu pracy zaliczono okres pracy na budowie eksportowej od 24 lipca 1989 roku do 31 grudnia 1989 roku oraz przyjęto za powyższy okres wynagrodzenie zastępcze wykazane

w druku RP-7 z 3 kwietnia 2017 roku. Łącznie za 1989 roku przyjęto kwotę 3.346.873,00 zł, tj. kwotę 2.433.775,00 zł za pracę na budowie eksportowej oraz 913.098,00 zł za zatrudnienie przed eksportem.

Za okres pracy na budowie eksportowej od 27 kwietnia 1990 roku do 30 czerwca 1991 roku przyjęto w 1990 roku kwotę wynagrodzenia zasadniczego w wysokości 9.171.742,00 zł, tj. kwotę wykazaną w druku RP-7 z 18 lipca 2017 roku. Łącznie przyjęto analogiczną kwotę wynagrodzenia, gdyż wnioskodawca we wcześniejszym okresie nie podjął pracy po zakończonej budowie eksportowej z 1989 roku, a następnie do 26 kwietnia 1990 roku przebywał na urlopie bezpłatnym.

Organ rentowy podkreślił, że za kolejne okresy zatrudnienia na budowach eksportowych od 22 lipca 1991 roku do 31 grudnia 1998 roku przyjęto przeciętne wynagrodzenie, z uwagi na brak dokumentów (zaświadczenia RP-7 w spółce (...)) wykazujących wynagrodzenie, od którego odprowadzono składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce za czas pracy na eksporcie.

(odpowiedź na odwołanie – k. 6 – 7)

W piśmie procesowym z 31 października 2017 roku wnioskodawca sprecyzował, iż zaskarża obie decyzje organu rentowego w zakresie kapitału początkowego, tj. decyzję z 31 maja 2017 roku oraz decyzję z 24 lipca 2017 roku. W ocenie odwołującego, przy naliczaniu kapitału początkowego powinien zostać uwzględniony okres zatrudnienia w spółce (...) przy przyjęciu wynagrodzenia maksymalnego, a nie przeciętnego z wykonywanej pracy na budowach eksportowych.

(pismo procesowe – k. 13)

Na rozprawie z dnia 28 grudnia 2017 roku pełnomocnik ZUS podniósł, że za okres po 1991 roku przyjęto przeciętne wynagrodzenie, a nie minimalne. Wnioskodawca oświadczył, że dochodzi ustalenia wyższego kapitału początkowego w oparciu o wynagrodzenie, jakie otrzymywał w przedsiębiorstwie (...) od 22 lipca 1991 roku. Jednocześnie wnioskodawca oświadczył, że nie zgłasza zastrzeżeń co do ustalenia wysokości wynagrodzeń z wcześniejszych okresów. Wnioskodawca wniósł także o przyjęcie kwot wyliczonych

w polskich złotych, wynikających z załączonej do akt dokumentacji płacowej, przy wyliczeniu kapitału początkowego.

(protokół rozprawy z 28 grudnia 2017 roku – k. 31)

W piśmie procesowym z 7 lutego 2018 roku organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjmując za czas zatrudnienia na budowach eksportowych za lata 1991 – 1998, na podstawie złożonych list płac, wynagrodzenia wskazane w złotych za poszczególne miesiące, a tam gdzie brak jest list płac – przy przyjęciu przeciętnego wynagrodzenia. Wysokość kapitału początkowego wyniosła 254.392,71 zł.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 195,25 % przez kwotę 1.220,89 zł,
tj. kwotę bazową ($195,25 \% \times 1220,89 \text{ zł} = 2.383,79 \text{ zł}$).

Do podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęte zostały wynagrodzenia z kolejnych 10 lat kalendarzowych, tj. 1989 – 1998. Za poszczególne lata uwzględniono następujący dochód:

- za 1989 rok – 3.346.873,00 zł
- za 1990 rok – 9.171.742,00 zł
- za 1991 rok – 17.126.220,13 zł
- za 1992 rok – 64.822.900,00 zł
- za 1993 rok – 142.496.600,00 zł
- za 1994 rok – 223.347.200,00 zł
- za 1995 rok – 16.313,65 zł
- za 1996 rok – 20.533,10 zł
- za 1997 rok – 27.942,23 zł
- za 1998 rok – 29.548,01 zł

(pismo procesowe – k. 36, hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny

C. M. urodził się (...). Wnioskodawca w dniu 7 kwietnia 2017 roku złożył wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego.

(wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego – k. 42 akta ZUS)

W okresie od 22 lipca 1991 roku do 31 lipca 1999 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Spółka z o. o. w K., w pełnym wymiarze godzin, na budowie eksportowej w M. – Rosja. Stosunek pracy został rozwiązany z uwagi na upływ czasu, na jaki została zawarta przedmiotowa umowa.

(świadczenie pracy z dnia 2 sierpnia 1999 roku – k. 24, akta osobowe C. M.)

Łączna wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy w latach 1991 – 1998 wyniosła:

- 17.126.220,13 zł w 1991 roku;
- 64.822.900,00 zł w 1992 roku;

- 142.496.600,00 zł w 1993 roku;
- 223.347.200,00 zł w 1994 roku;
- 16.313,65 zł w 1995 roku;
- 20.533,10 zł w 1996 roku;
- 27.942,23 zł w 1997 roku;
- 29.548,01 zł w 1998 roku.

(dokumentacja płacowa wnioskodawcy – k. 24, pismo procesowe organu rentowego – k. 36)

Decyzją z dnia z dnia 31 maja 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z 7 kwietnia 2017 roku, odmówił ponownego ustalenia kapitału początkowego C. M..

(decyzja – k. 46 akta ZUS)

Decyzją z dnia 24 lipca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., na podstawie załączonych do odwołania dokumentów, ponownie ustalił wartość kapitału początkowego C. M. na dzień 1 stycznia 1999 roku w wysokości 169.041,29 zł. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 111,73 % przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową ($111,73 \% \times 1220,89 \text{ zł} = 1364,10 \text{ zł}$).

Do podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęte zostały wynagrodzenia z kolejnych 10 lat kalendarzowych, tj. 1980 – 1989. Za poszczególne lata uwzględniono następujący dochód:

- za 1980 rok – 82.594,00 zł
- za 1981 rok – 88.050,00 zł
- za 1982 rok – 119.451,00 zł
- za 1983 rok – 179.238,00 zł
- za 1984 rok – 206.013,00 zł
- za 1985 rok – 234.450,00 zł
- za 1986 rok – 411.317,00 zł
- za 1987 rok – 402.890,00 zł
- za 1988 rok – 811.012,00 zł
- za 1989 rok – 3.346.873,00 zł

Przedmiotową decyzją do stażu pracy zaliczono okres pracy na budowie eksportowej od 24 lipca 1989 roku do 31 grudnia 1989 roku oraz przyjęto za powyższy okres wynagrodzenie zastępcze wykazane na zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 3 kwietnia 2017 roku.

(decyzja – k. 60 – 61 akta ZUS, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 62 akta ZUS)

Zachowały się listy płac wnioskodawcy za lata 1991 – 1998. Na ich podstawie oraz wynagrodzenia wskazanego w złotych za poszczególne miesiące, a tam gdzie brak jest list płac – przy przyjęciu przeciętnego wynagrodzenia, wysokość kapitału początkowego wyniosła 254.392,71 zł, zaś wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 195,25 % . Do podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęte zostały wynagrodzenia z kolejnych 10 lat kalendarzowych, tj. 1989 – 1998:

- za 1989 rok – 3.346.873,00 zł
- za 1990 rok – 9.171.742,00 zł
- za 1991 rok – 17.126.220,13 zł
- za 1992 rok – 64.822.900,00 zł
- za 1993 rok – 142.496.600,00 zł
- za 1994 rok – 223.347.200,00 zł
- za 1995 rok – 16.313,65 zł
- za 1996 rok – 20.533,10 zł
- za 1997 rok – 27.942,23 zł
- za 1998 rok – 29.548,01 zł

(pismo procesowe – k. 36, hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego)

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383), kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 wyżej wymienionego przepisu, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18

z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe

(Dz. U. Nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być wykazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r. II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997-03-04, III AUa 105/97 opubl: OSA w W. rok 1997, Nr. 2, poz. 7; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1993-08-18, III AUr 294/93 opubl: P.. Sąd. rok 1994, Nr. 3, poz. 6).

Mając to na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornymi okresami zatrudnienia wnioskodawcy.

W przedmiotowej sprawie istota sporu ostatecznie sprowadziła się do ustalenia wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy za lata 1991 – 1998.

Zgodnie z art. 15 w związku z art. 174 ust. 3 i 3b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383) do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjmuje się przeciętną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z lat poprzedzających 01.01.1999 roku, albo – na wniosek ubezpieczonego przeciętną podstawę wymiaru składki z 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem złożenia wniosku, wybranych z całego okresu ubezpieczenia.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca domagał się uwzględnienia zarobków za okres od 1989 roku do 1998 roku. Do wnioskodawcy mają nadto zastosowanie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent, z dnia 1 kwietnia 1985 r. (Dz. U. z 1989 r., Nr 11, poz. 63, ze zm.).

W myśl § 10 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r., jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia:

- 1) kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju, albo
- 2) jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. - kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

W niniejszej sprawie wnioskodawca jako okresy, z których ma być obliczona podstawa wymiaru jego kapitału początkowego, wskazał okres pracy za granicą wykonywanej w pełnym wymiarze czasu. Tym samym, na podstawie przywołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 roku, do ustalenia podstawy wymiaru składki należy przyjąć kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju.

Należy zauważyć, że Sąd może przyjąć do ustalenia kapitału początkowego tylko te składniki wynagrodzenia, których wysokość została ustalona w postępowaniu, w sposób niewątpliwy. W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego, na podstawie załączonej do akt dokumentacji płacowej wnioskodawcy, bezsprzecznie możliwe było ustalenie wysokości wynagrodzenia C. M. za lata 1991 – 1998.

W konsekwencji, organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego z dziesięciu kolejnych lat wskazanych przez wnioskodawcę, tj. od 1989 do 1998 roku. W tym wariantcie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego okazał się najkorzystniejszy, bowiem wyniósł 195,25 % przy dotychczasowym, wynoszącym 111,73 %.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k. p. c., zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 31 maja 2017 roku, zmienioną decyzją z dnia

24 lipca 2017 roku, w ten sposób że zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., do ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego C. M. z uwzględnieniem wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 195,25 %, przyjętego za lata 1989 – 1998.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem i pouczeniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS, wypożyczając akta rentowe.

K.J.